

מאוצרות הפרשה

הלוואי והיה יום כפור נוסף...

מובא בשם רבי חיים פלאגי שהיה אומר: הלוואי שבתפלת נעילה היה יוצא כרוז ומודיע לנו: השגתם אישור לעוד יום אחד של יום כפור. בקשתם? – קבלתם עוד יום! אילו זה היה קורה – נפשנו היתה יוצאת מרוב אושר, שמחה והתרגשות.

לא כולם מרגישים כך. לצערנו ולבשתנו, יש אנשים שעבורם "הימים הנוראים" הם כפשוטם – ימים נוראים. כובד הראש, הפחד, המתח – זה לא בשבילם. זה מכביד עליהם. הם מעדיפים אירה נעימה, לא מלחיצה. יש כאלה שמחכים שהימים הנוראים יעברו כבר. הם אוהבים את חג הסוכות. אירה שמחה, חגיגית. באים אורחים, נוסעים לבקר. המתח והלחץ הזה של הימים הנוראים לא עושים להם טוב. מי שאלו הן תחושותיו – חסר לו בהבנת מהותם ומעלתם של הימים הנשגבים הללו. ימים אלו הם ימי חסד ואהבה מאת ה', שברוב טובו נתן לנו פתח לסליחה ולכפרה על עוונותינו.

אדם אחד היו לו חובות רבים שהשתרגו סביב צוארו. הוא נאלץ להמלט מפני נושיו הרבים, ולהסתתר בכל מיני מקומות מסתור, נע ונד ממקום למקום. חייו לא היו חיים. יום אחד נודע לו כי המלך יגיע לאזור שבו שהה. הוא ידע כי אם יצליח להגיע אליו ולדבר על לבו – ברגע אחד, אם רק ירצה, יסיר מעליו את כל החובות. הוא בירר מתי המלך יגיע. אמרו לו שהוא יגיע מחר וישהה במקום למשך שעות, לא יותר. מאותו רגע הוא המתין בקצר רוח ובצפיה דרוכה לבואו של המלך. מרב התרגשות לא בא אוכל לפיו, והוא לא הצליח לעצום עין כל הלילה. כשהגיעה העת יצא ממקום מחבואו, ומרגע זה ואילך כל מעיניו היו נתונים לדבר אחד בלבד – להשיג את המלך, כדי שיוכל להתחנן אליו ולדבר על לבו להסיר מעליו את חובותיו. אם יצליח להשיג את המלך ולדבר על לבו – יוכל לפתוח חיים חדשים. אך אם לא – טוב מותו מחייו.

פגש בו כסיל אחד, ראה את המתח שעל פניו ושאל אותו על מה ולמה. סיפר האיש על מצבו הקשה ועל תקותו לפגוש במלך. אמר לו אותו כסיל: "למה לך כל המתח והלחץ הזה? בוא, הצטרף אלי, נלך לטייל יחד מחוץ לעיר, נצא אל השדות המוריקים, נהנה מהשמש הנעימה". אמר לו אותו אדם: "שוטה שבעולם, אם יש לי סכוי שאי פעם אוכה לטייל בשדות מוריקים ולהנות משמש נעימה, הרי זה אך ורק אם אוכה לפגוש במלך. כל המתח וכל הלחץ שבעולם הם כעין וכאפס לעומת השמחה העצומה שתגרום לי אם אוכה לפגוש בו ולדבר על לבו".

אילו היינו יודעים מה זו עבירה, אילו היינו יודעים מה זה יום דין, אילו היינו יודעים מה זה יום סליחה ומחילה – לא היינו רוצים שהוא יעבור. היינו מתחננים לבורא עולם שהימים הנוראים לא יעברו מעלינו, שימשכו עוד ועוד, כמה שיותר. אנו רוצים עוד ימי סליחה וכפרה, עוד נעילה.

וכל עוד חסר לנו בהרגשת הרוממות של ימים אלו, מה שנשאר לנו זה לעיין ולהעמיק בספרים הקדושים, ללמוד על קדושת הימים הללו, ולהכיר במעלתם הנשגבה. ולואי שנוכח! (רבי ברוך רובינשטיין שליט"א, דרש טוב)

ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימה בפייהם וגו' (לא, יט)

וקשה, דהקב"ה מדבר על משרע"ה ואומר לו "כתבו" הרי הו"ל, "תכתוב" או "כתוב" כהמשך הפסוק "ולמדה" את בני ישראל "שימה" בפייהם ולא כתיב ולימדו את בני ישראל וגם לא כתיב שימו בפייהם, דמדברים כאן אל משרע"ה. ובאמת הרמב"ן עומד על כך ואומר, דאולי הציווי כאן הוא למשרע"ה וליהושע, ולהכי כתיב כתבו בלשון רבים, אך א"כ קשה מה הוא ההמשך "ולמדה" וכן "שימה" בלשון יחיד. והנצי"ב כבר תמה על הרמב"ן וכתב דיהושע לא שמע כלל את דברי הקב"ה, כי הדיבורים היו אל משרע"ה ולא ליהושע.

ו"ל, דמצוות כתיבת ס"ת, זה לדורות, אמנם כולם כותבים ס"ת, אבל כיצד להבין את התורה זה כבר נוגע לתושבע"פ חלק ההבנה של התורה והסברת כוונת התורה שבכתב זה התושבע"פ, ותושבע"פ זה אך ורק משרע"ה והכל בא ע"י משרע"ה, דמשה קיבל תורה מסיני. לכתוב ס"ת, כולנו כותבים, אבל מה כתוב בס"ת זה רק המשך משרע"ה והרמב"ם בהקדמתו ליד החזקה מאריך להסביר שהכל בא משרע"ה וכולם מה' אלוקי ישראל.

וא"כ י"ל, דכיתבו באמת אתם תיכתבו, אבל למדה את בני ישראל שימה בפייהם, זה רק משרע"ה, הכל הלכה למשה מסיני והכל בא מהמהלך של סיני, לכן למדה ושימה זה בלשון יחיד כי זה רק משרע"ה אבל "וכיתבו", זה כל כלל ישראל.

(הגאון רבי צבי רוטנברג, יקרא דאורייתא)

שכחת את הכרטיס

הגה"צ רבי שלום שבדרון זצ"ל, בשם רבי לייבליה אייגר זצ"ל: "זורקתי עליכם מים טהורים וטהרתם" משל למה הדבר דומה, לבחור שעתידי היה לצאת לדרך רחוקה. ארז את מטלטליו וסידר את כל צרכיו לפני היציאה לדרך. ביום האחרון כאשר כרטיס הנסיעה כבר בכיסו, ערך את הסיפורים האחרונים, התכופף למוזודות, הכניס חפצים קטנים פתח וסגר וכו'. כיון שחשש שהכרטיס ייפול מכיסו וחלילה יאבד, הניחו בינתיים על השולחן. הגיע רגע היציאה לדרך, הגביה את המוזודות, הניח על הכתף את התיק ומיהר החוצה, חטף את המוזודה ורץ לכיוון תחנת הרכבת. ו... אבא צועק אחריו בקול גדול: "את העיקר שכחת, ללא זה לא תוכל לנסוע, יענקל שלי! שכחת את הכרטיס על השולחן!" אך מה לעשות – הוא כבר רץ ואינו שומע, לאבא לא היתה ברירה הוא דילג אחריו, התקרב וקרא אחריו שוב, עד שהגיע סמוך אליו ממש וזרק אליו את הכרטיס – "קח, תיסע!"

"זורקתי עליכם". אנו יוצאים לדרך, לפעמים, ללא העיקר, אורזים את החפצים, מתנועעים בתפילה, מדברים להקב"ה, נותנים צדקה ואולי גם מתענים, אבל שוכחים את העיקר: להניח את העבירה בצד, לשכוח מהעבירה ולהיפרד ממנה עולמית. וכיון שה' רואה שבצורה כזו לא נגיע אף פעם לתשובה, אז הוא זורק עלינו מים טהורים, מעורר אותנו עם מים טהורים להשליך את החטאים. להשליך. (מוסף ש"ק יתד נאמן)

מורי ורבותי! בימים אלו, עשרת ימי תשובה, אנו מצויים בעיצומם של עסקי נפשות, כפשוטו! ברצוני לספר לכם סיפור מילדותי, סיפור שנחרט לי עמוק בתוך הנשמה, ממנו נבין מה פרוש "תלויים ועומדים"! ממנו נבין עד כמה בעסקי נפשות עסקינן. בילדותי לקחו אותנו פעם אחת ל"מגרש הרוסים". הראו לנו את המקום ששימש כבית הכלא של הבריטים. בקצה המסדרון היה ממוקם "חדר התליה". "בחדר זה" – הסביר המדריך – "היו הבריטים ממיתים בתליה את הנדונים למות". אני זוכר, עד היום, את הזעזוע שהזדעזעתי, בתור ילד, למראה החדר הזה... "רואים אתם" – המשיך המדריך – "השלחן העומד כאן, מצד ימין, שימש את השופטים. במרכז החדר עומד השרפרף עליו עמד הנידון כשידיו ורגליו כפותות. התלין היה כורך, מסביב לצוארו, את החבל המשתלשל מן התקרה, וכשהשופט היה מוציא מפיו את המילה "מות" – היה התלין שומט את השרפרף מתחת לרגלי ההנדון, וכך היה מוצא את מותו". דקה קודם עוד עמד הנידון על השרפרף, חי, נושם ומדבר... מושב השרפרף שימש לו כקרקע מוצקה מתחת לרגליו. על המושב הזה הוא עמד, אבל הוא גם היה תלוי! "תלוי ועומד" – עומד על השרפרף, אבל חבל התליה כרוך על צוארו! ודקה אחר כך... השם ירחם! אין מלים לתאר מה עובר על הנידון ברגעים אלו, בהם הוא "תלוי ועומד". פחד פחדים. מסמר שעז.

רבי איצ'ה פטרבורגר, מגדולי תלמידי של רבי ישראל סלנטר, הרגיש במשך כל עשרת ימי תשובה, את הרגשתו של אותו נידון למות באותן שניות אחרונות בהן היה "תלוי ועומד"! זהו בדיוק הפחד שצריך לאפוף אותנו בעשרת ימי תשובה. בימים אלו אנחנו "תלויים ועומדים". הקרקע צריכה לבעור מתחת רגלינו. צריך להרגיש פחד. צריך לטכס עצה: איך אני עושה "תשובה"?

רבותי! במה אנחנו טרודים בערב יום כיפור? במה הראש שלנו עסוק? אנחנו מטכסים עצות איך "להעביר" את הצום בשלום... מה לאכול וכמה? כמה לשתות ומתי? אילו טיפות מועילות לחיזוק, ומה כדאי להריח בצום? רבותי! הצום, בעזרת ה', יעבור בשלום! אבל צריך לזכור שחוף מהמצוה לצום יש עוד מצוה: לשוב בתשובה! סביב לזה צריכות המחשבות שלנו להתרכז! זה עיקר הדבר שצריך להעסיק אותנו בהיותנו "תלויים ועומדים": איך אני חוזר בתשובה? לחזור בתשובה פירושו לקבל החלטה אמיתית לעשות שינוי! הקב"ה קורא לנו: "שובו אלי", הוא רוצה לראות את השינוי שאנו מקבלים על עצמינו. גם אם השינוי קטן, אבל הוא רציני ואמיתי, הוא מעיד על הכוון שלנו... הוא מעיד שפנינו אליו יתברך.

אינני מסוגל לשכוח. הלכתי פעם עם ילדי הקטן, בהיותו בן שנתיים, בכביש ז'בוטינסקי. כולכם מכירים את הכביש הזה: כביש סואן ביותר. נתתי לו יד וכך צעדנו שנינו, רגועים ושלוים. לפתע צלצל לי הטלפון. עזבתי לרגע את ידו, כדי להוציא את המכשיר מהכיס. הילד, שהתענן מאוד במכוניות הדוהרות בכביש, ניצל את השניה שעזבתי את ידו, ורץ לכיוון הכביש לראות את המכוניות מקרוב... פחד אימים נפל עלי! אני לא מאחל לשום אבא בעולם להרגיש את מה שהרגשתי באותן שניות... משאית שעטה בכביש במהירות של שמונים קמ"ש והילד רץ לקראתה... עוד שניה והוא בכביש... נשמתי כמעט שפרחה מרוב פחד. ה' עשה לי נס שלא התחלתי לרוץ אחריו: הקטנטנים האלו, כשהם רואים שמשיהו רודף אחריהם, הם בורחים קדימה... עמדתי במקומי ונתתי שאגה: "מוישי! בא הנה!" השאגה היתה כל כך חזקה עד שנדמה היה לי שנהג המשאית, שישב בתא הנהג, עם חלונות סגורים. ומגן ורדיו פועלים, גם כן הצליח לשמוע אותה... מוישי, ששמע את השאגה, נעצר והביט אחורה. הוא קלט היטב ממראה פני חמורות הסבר, ש"אבא לא מרשה" לרדת לכביש, והוא החל לפסוע לכיוון המדרכה, אלי. מה אומר ומה אדבר? ברגע שהוא עשה את הפסיעה הראשונה לכיוון שלי – נרגעתי! פסיעה אחת לכיוון שלי העידה על שינוי כיוון! "בנים אתם לה' אלקיכם": הקב"ה הוא אבינו, ואנו בניו. התרחקנו ממנו. המצב מסוכן. מה האבא רוצה? האבא רוצה לראות פסיעה אחת לכיוון שלו! החלטה אחת, קבלה אחת, מספיקה כדי להראות את הכיוון! ובזה עלינו להעסיק את עצמינו בימים אלו: לקבל על עצמנו איזושהי קבלה, איזושהו חיזוק בעבודת השם, איזושהו שנוי כיוון, כי זה מה שאבא רוצה לראות.

(הרב ישראל מאיר שושן שליט"א – מתוך הספר "דורש טוב")

פינת ההלכה

בשבת תשובה כשהרב דורש, האם מותר לשבת על מקום של אחר

שאלה: בשבת הגדול או בשבת תשובה כאשר רבים באים לשמוע דרשת הרב, האם מותר להתיישב על מקום של אחד שקנה את המקום הזה במשך כל השנה? **תשובה:** מסתבר שמותר, מאחר ובית הכנסת מיועד אז לרבים הבאים ממקומות שונים, והקונה שקנה את המקום לא לזמן זה קנהו, וכל הקודם זכה, פרט אם הותנה על ידי הגבאים אחרת. (הגר"י זילברשטיין, חשוקי חמד ב"מ)

להחרים בימנה מרעישא

שאלה: יש לנו ילד בשכונה שנוסע עם בימבה בצורה מסוכנת מאוד, הוא טס במהירות בירידה עד לכביש הראשי, התרו בו מספר פעמים והוא לא מתייחס, האם מותר להחרים לו את הבימבה, ומה הדין במקרה שהוא לא מסכן, אלא מפריע למנוחת השכנים?
תשובה: בימבה הוא אכן כלי מאוד מרעיש, ולפעמים גם מאוד מסוכן, ויש רבנים שאסרו על הילדים לנסוע עם הבימבה במורדות, גם מפני שזה עלול להיות מסוכן, וגם משום שזה מפריע מאוד את מנוחת השכנים.

אם ילד נוסע בבימבה, יש להעיר לו על כך, אם אינו שומע יש להסב את תשומת לבם של ההורים, שלפעמים ההורים רוצים לנוח בבית, ומשום כך גורמים שכל השכנים לא יוכלו לנוח. אם זה לא מועיל, יש לפנות לרב השכונה, שיש לו את הכח להחרים ממון, אבל לאדם רגיל אין את הזכות להחרים ממון של אחרים, קנסות אפשר לעשות בבי"ד, או אצל רב השכונה שיש לו דין כמו בי"ד, אבל דבר זה אינו ניתן לכל אדם שיתחיל לקנוס את שכניו. (הגר"י זילברשטיין, קובץ ווי העמודים)

חידה שבועית

איזה הוצאה על סך 3000 ד'נר'י לנה נרשמה במית האקדס א'די'י נה ב'יוט הכיפול'ר'י?

תשובה על חידה פרי"ש: הפיכת סדום... תשובה לחידה: תשובה... שם הווכח: אליהו אייזנשטיין נ"י

מזל טוב

מרכז העיב: משפחת תלם להולדת הבן משפחת הרטמן להולדת הבן משפחת ודעי להולדת הבן משפחת גוטליב – גוז (מרכז העיר) לאירוסיה הבן הנכד
מרכז העיב: משפחת תלם להולדת הבן משפחת נאטאן להולדת הבן משפחת ברוק לאירוסיה הבן הנכד
גני הדר: משפחת צברי להכנס הבן לעול תורה ומצוות

פטרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com